

Sygn. akt III AUa 311/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Świerk
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj (spr.) SA Marcjanna Górską
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2013 r. w Lublinie

sprawy K. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o zwrot nienależnie pobranej renty szkoleniowej

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 8 lutego 2013 r. sygn. akt IV U 492/12

oddala apelację.

III AUa 311/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 maja 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zobowiązał K. H. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01 grudnia 2010 r. do 30 kwietnia 2012 r. w kwocie 15191,21 zł.

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony K. H., który wnosił o jej zmianę, zarzucając organowi rentowemu błędne przyjęcie, iż renta szkoleniowa wypłacana w okresie od 1 grudnia 2010 r. do 30 kwietnia 2012 r. była świadczeniem nienależnym i podlega zwrotowi. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony argumentował, iż był przekonany, że renta szkoleniowa, którą pobierał po 30 listopada 2010 r. jest świadczeniem należnym, albowiem żadne z pouczeń nie dotyczyło takiej sytuacji, jaka miała miejsce, jak również powołał się na fakt, otrzymywania od ZUS decyzji waloryzującej rentę szkoleniową. W końcowej części odwołania ubezpieczony podkreślił, iż działał w dobrej wierze oczekując na decyzję Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. w sprawie przekwalifikowania zawodowego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Oddział ZUS wnosił o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 8 lutego 2013 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że K. H. nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranej renty szkoleniowej za okres od 1 grudnia 2010 roku do 30 kwietnia 2012 roku.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej:

K. H. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 marca 2001 roku do 31 maja 2010 roku. Wnioskodawca złożył kolejny wniosek o przyznanie mu prawa do renty i wówczas pozwany organ rentowy decyzją z dn. 24 czerwca 2010 r. przyznał K. H. prawo do renty szkoleniowej na okres 6 miesięcy, tj. 1 czerwca 2010 r. do 30 listopada 2010 r. W decyzji tej w pkt 10 zawarto pouczenie, że prawo do renty może ulec wydłużeniu nie dłużej niż o 30 miesięcy, a Powiatowy Urząd Pracy w Ł. powiadomi o terminie i miejscu zgłoszenia, w celu ustalenia możliwości przekwalifikowania zawodowego. Integralną część tej decyzji stanowi odrębne pouczenie określające sytuację, kiedy renta szkoleniowa nie przysługuje.

Ubezpieczony pobierał świadczenie zarówno przez okres na jaki renta szkoleniowa była mu przyznana, jak również po upływie tego okresu, aż do 30 maja 2010 r. W okresie następującym po dacie upływu prawa do renty szkoleniowej pozwany organ rentowy wydał decyzję waloryzującą wysokość świadczenia jak również rozliczał z przychodów z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Ubezpieczony w swoich wyjaśnieniach podał, że po 30 listopada 2010 r. oczekiwał na powiadomienie z Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. w celu wezwania go na przekwalifikowanie. W trakcie postępowania odwoławczego pozwany organ rentowy na polecenie Sądu Okręgowego wskazał, że przyczyną wypłacania ubezpieczonemu renty szkoleniowej po 30 listopada 2010 r. był błąd w działaniu systemu RENTIER-MENAGER

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie ubezpieczonego K. H. jest zasadne. Ustalone okoliczności wskazują bowiem, iż wypłacanie ubezpieczonemu renty szkoleniowej po dacie, do której świadczenie to było przyznane, tj. po 30 listopada 2010 r. było wynikiem błędu leżącego po stronie organu rentowego i okoliczność ta została przyznana przez ZUS. Sąd Okręgowy podzielił argumentację odwołującego się, że decyzja z dnia 23 maja 2010 roku o przyznaniu mu prawa do renty szkoleniowej nie zawierała pouczenia, które odnosiłoby się do sytuacji dalszej wypłaty świadczenia po upływie terminu przyznania tego uprawnienia. W pouczeniu tym są wymienione enumeratywnie sytuacje, w których renta szkoleniowa nie przysługuje. Zdaniem Sądu Okręgowego ubezpieczony zasadnie przywołał treść wyroku Sądu Najwyższego z dn. 16 stycznia 2009 roku, które to orzeczenie zostało wydane w sytuacji zbliżonego stanu faktycznego do niniejszej sprawy. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał m.in., że jeśli w pouczeniu brak jest informacji o braku prawa do pobierania renty szkoleniowej w okresie, co do którego nie ma pozytywnej decyzji organu rentowego, ubezpieczony miał prawo pozostawać w przekonaniu, że świadczenie to jest świadczeniem należnym. W tej sytuacji brak jest podstaw do przerzucania odpowiedzialności za błąd organu rentowego na ubezpieczonego i do żądania zwrotu pobranego świadczenia w oparciu o art. 138 ust. 1 w zw. z art. 138 ust. 2 pkt ustawy o FUS.

Sąd Okręgowy w pełni podzielał wywody i argumentację zawartą w cytowanym orzeczeniu Sądu Najwyższego. Na gruncie niniejszej sprawy Sąd Okręgowy przyjął, że na skutek błędu organu rentowego nie można uznać, iż renta szkoleniowa, którą pobierał ubezpieczony po 30 listopada 2010 roku była świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 138 ust 1 i 2 ustawy o FUS i art. 84 ust 1 cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dlatego też uznał, że K. H. nie jest zobowiązany do zwrotu kwoty wskazanej w zaskarżonej decyzji.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 138 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach o rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 roku, poz. 1227) poprzez błędną wykładnię tego przepisu polegającą na przyjęciu, iż wypłacanie ubezpieczonemu renty szkoleniowej po dacie, do której było to świadczenie przyznane tj. po 30 listopada 2010 roku było wynikiem błędu leżącego po stronie organu rentowego, oraz, że jest zobowiązany do zwrotu świadczeń, które pobrał nienależnie.

Wskazując na powyższy zarzut, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że w decyzji z dnia 24 czerwca 2010 roku, przyznającej K. H. prawo do renty szkoleniowej, ZUS poinformował wnioskodawcę w pkt 2, że renta szkoleniowa przysługuje przez 6 miesięcy od 1 czerwca 2010 roku do 30 listopada 2010 roku. Ponadto w pkt 10 decyzji znajduje się informacja, że prawo do renty może ulec wydłużeniu na okres niezbędny, nie dłużej jednak niż 30 miesięcy, a Powiatowy Urząd Pracy powiadomi wnioskodawcę o terminie i miejscu zgłoszenia się w celu ustalenia możliwości, rodzaju i czasu przekwalifikowania zawodowego.

Zdaniem skarżącego wnioskodawca wiedział zatem, że renta przysługuje mu na okres wskazany w decyzji oraz, że powinien zgłosić się do Powiatowego Urzędu Pracy celem ustalenia możliwości, rodzaju i czasu przekwalifikowania zawodowego. Wnioskodawca nie podjął żadnych działań mających na celu odbycie przeszkolenia zawodowego.

Dlatego też nie ma podstaw, aby uznać, że wnioskodawca był przekonany, że świadczenie mu się należy, skoro z decyzji wynikał okres na jaki przyznano mu rentę szkoleniową.

W odpowiedzi na apelację K. H. wniósł o uznanie apelacji za całkowicie i oczywiście bezzasadną.

Podniósł, że w decyzji nie zawarto pouczenia, że renta nie przysługuje po upływie terminu na jaki została przyznana. Powołał się na pkt 10 decyzji przyznającej prawo do renty szkoleniowej, z którego treści wynikał obowiązek Urzędu Pracy powiadomienia wnioskodawcy o terminie i miejscu zgłoszenia się w celu ustalenia możliwości, rodzaju i czasu przekwalifikowania zawodowego.

Obowiązek stawiennictwa mógłby się zaktualizować dopiero po wcześniejszym prawidłowym zawiadomieniu wnioskodawcy o w/w okolicznościach, co w sprawie niniejszej nie miało miejsca.

Zdaniem wnioskodawcy nie podjął on żadnych działań mających na celu odbycie przeszkolenia zawodowego tylko i wyłącznie z winy organów państwowych, a konieczność podejmowania samodzielnej inicjatywy w tym zakresie nie wynikała z dołączonych do decyzji pouczeń.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, dokonał trafnych ustaleń faktycznych i wydał zgodne z prawem rozstrzygnięcie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i wnioski prawne dokonane przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne, nie zachodzi więc konieczność ich powtórzenia.

Nietrafny jest zarzut naruszenia prawa materialnego art. 138 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. Nr 153 z 2009 roku, poz. 1227 ze zm.).

Zgodnie z tym przepisem, za nienależnie pobrane świadczenia uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustalenie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Jak z powyższego wynika, jednym z warunków koniecznych do żądania zwrotu pobranego świadczenia jest pouczenie ubezpieczonego o okolicznościach, które powodują, między innymi, ustalenie prawa do tego świadczenia.

W sprawie niniejszej decyzją z dnia 24 czerwca 2010 roku przyznano wnioskodawcy rentę szkoleniową od 1 czerwca do 30 listopada 2010 roku. Jednak w pkt 10 decyzji zawarto informację, że na wniosek starosty, prawo do renty może ulec wydłużeniu na okres niezbędny do przekwalifikowania zawodowego nie dłużej niż o 30 miesięcy.

W tym samym punkcie poinformowano wnioskodawcę, że Powiatowy Urząd Pracy powiadomi go o terminie i miejscu zgłoszenia się w celu ustalenia możliwości, rodzaju i czasu przekwalifikowania zawodowego.

Taka informacja mogła spowodować, że wnioskodawca pozostawał w przekonaniu, że renta szkoleniowa należy mu się również po dacie wskazanej w decyzji. Tym bardziej jest to uzasadnione, że 15 marca 2011 roku organ rentowy wydał decyzję o zwaloryzowaniu tej renty, a 27 maja 2011 roku o rozliczeniu świadczenia w związku z osiągniętym przychodem w 2010 roku.

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji, pouczenia dołączone do decyzji z dnia 24 czerwca 2010 roku ani do późniejszych decyzji nie zawierały informacji o tym, że wnioskodawca nie ma prawa do renty szkoleniowej po upływie okresu wymienionego w decyzji.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 119 ust 2 ustawy emerytalno – rentowej, w razie orzeczenia o celowości przekwalifikowania zawodowego organ rentowy wydaje decyzję o przyznaniu renty szkoleniowej na okres 6 miesięcy i kieruje zainteresowanego do Powiatowego Urzędu Pracy w celu poddania przekwalifikowaniu zawodowemu. A więc to do organu rentowego należał obowiązek zawiadomienia wnioskodawcy o konieczności zgłoszenia się do Powiatowego Urzędu Pracy w celu przekwalifikowania.

W aktach rentowych na k. 142 znajduje się jedynie zawiadomienie Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. o przyznaniu renty szkoleniowej, brak jest natomiast jakiegokolwiek dowodu na doręczenie wnioskodawcy skierowania do Powiatowego Urzędu Pracy.

Prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że świadczenie za okres od 1 grudnia 2010 roku do 30 kwietnia 2012 roku wypłacane było wnioskodawcy wskutek błędu organu rentowego, a z treści pouczenia zawartego w decyzji nie wynikało, że renta pobierana po 30 listopada 2010 roku jest świadczeniem nienależnym, podlegającym zwrotowi.

W tej sytuacji brak jest podstaw do żądania zwrotu pobranego świadczenia w oparciu o art. 138 ust 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 KPC orzekł jak w sentencji.